

Sint Eustatius, 17 juni 2022.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties (Tweede en Eerste Kamer),

De townhallmeeting was - althans zo stelde ik mij dat indertijd zelf voor - ooit bedoeld als een soort algemene voorlichting- en discussieplaats. Een soort marktplaats van argumenten en ontwikkelingen. In mijn verwachting van de ingreep, kort na het moment dat-ie plaatsvond in februari 2018, meende ik dat aan de periode zonder veel informatie en transparantie een eind zou komen en dat de Nederlandse overheid wel eens zou tonen hoe het dan wel moest, een en ander natuurlijk gebaseerd op uitgangspunten als openheid van bestuur (transparantie).

Inmiddels weet ik wel beter. In een zeker opzicht kan ik me de doorgaans passieve houding van de Statiaan waar het de ontwikkelingen betreft van zijn eigen eiland, wel voorstellen. Van enige brede raadpleging (die ertoe doet) is eigenlijk geen sprake. Nooit een discussie over een voorliggende keuze ten aanzien van de toekomst. Altijd wat voldongen feiten die worden medegedeeld zonder verdere consultatie. Zelfs de schijn wordt niet opgehouden. Franco en Stegers - onze eerste set aan regeringscommissarissen - hielden al niet van veel inbreng van de bewoners, maar toen vervolgens de bestuurders elkaar opvolgden werd de transparantie en de communicatie alleen maar minder. En onze huidige regeringscommissaris mag dan ervaring hebben opgebouwd in de communicatie (bij de Rijksdienst Caribisch Nederland), uit niets blijkt dat ze die functie ook echt belangrijk vindt. De uitspraak is vaker aangehaald maar hij is hier ook echt van toepassing: "*keep them in the dark and feed them with shit*", een uitspraak die bekend staat als de *mushroom routine*, en waar het dedain uit spreekt waarmee onze bestuurders hun gang gaan zonder ook maar enige vorm van terugkoppeling.

Maar goed, de staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties (en Digitalisering) en de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening brengen een bezoek aan Sint Eustatius, dus een townhallmeeting (dd. dinsdag 14 juni 2022) wordt opportuun (lees: onvermijdelijk) geacht. Een dag of twee tevoren stellen we zoiets bekend (dan komen er wellicht - hopelijk - niet te veel mensen) - zo moet onze regeringscommissaris hebben gedacht - en aan de hand van een viertal onderwerpen volgt een bijzonder korte inleiding met vervolgens een korte gelegenheid tot het stellen van vragen.

De onderwerpen zijn Natuur, Cultureel Erfgoed, Democratie en Sociale Huisvesting. Een van de aanwezigen stelde de vraag wat eigenlijk wordt bedoeld met Cultureel Erfgoed. Eigenlijk best een goede vraag, als je bedenkt dat toen in 1636 de Nederlanders (Zeeuwen) bezitnamen van Sint Eustatius, het eiland eigenlijk onbewoond werd aangetroffen. Veel aandacht wordt nu geschonken aan onderhoud van "koloniale" gebouwen terwijl aan het werkelijke cultureel erfgoed - één van de grootste slavenbegraafplaatsen in het Caribisch gebied - geen aandacht wordt besteed.

Om even dieper te gaan: het gaat om de weinig respectvolle omgang met dit slavenkerkhof dat is onderzocht door SECAR met welbevinden van de regeringscommissaris maar zonder enige consultatie van de bewoners. Dit was een bron van ergernis. En tja, onder wiens verantwoordelijkheid viel dit onderzoek eigenlijk? Het was een constructie waar Haagse politici nog een punt aan kunnen zuigen. De regeringscommissaris verschuilt zich achter SECAR en andersom. Nadat het protest onder de bevolking enigszins was geluwd heeft een groep wetenschappers onderzoek gedaan en een rapport opgesteld ten aanzien van de vraag "*hoe nu verder?*". Een aanbeveling van deze wetenschappers is om de permanent noodzakelijk geachte consultatie van de bevolking te

organiseren. Een andere aanbeveling betreft de herbegravenis van de opgegraven menselijke resten en het inrichten van een herinneringsplek.

De (mijn) verwachting is dat stilletjes wordt gewacht tot de onrust weer verder is gezakt en het onderzoek gewoon doorgaat (DNA-onderzoek aan de botten). Uiteindelijk zal - zo is mijn voortgezette verwachting - een in de toekomst aan te leggen vliegveldboulevard een belangrijke economische ontwikkeling worden bevonden (staat momenteel in geen enkel publiek beschikbaar plan, maar het voldongen feit zal, indien nodig, zomaar uit een hoge hoed worden getoverd) waarna de graven zullen worden geruimd en de respectvolle herbegravenis wel zal worden vergeten (iets met 'points of no return' die inmiddels zijn gepasseerd, of zo).

Natuurlijk is dit maar een hypothese, en hij zal vanzelfsprekend worden ontkend; over enige tijd in de toekomst zullen we kunnen zien of de hypothese werkelijk kant noch wal heeft geraakt, dan wel dat-ie misschien toch wel juist was (maar dan is het te laat om nog iets respectvols te doen). In dit kader merk ik nog op dat de regeringscommissaris mij al eens schriftelijk te verstaan heeft gegeven dat zij mijn brieven over dit onderwerp niet meer in behandeling zal nemen. Ik zie een college van Burgemeester en Wethouders van een willekeurige gemeente in Europees Nederland niet zomaar weggelaten met een dergelijke reactie waaruit minachting van de inwoners blijkt. Hier vindt die minachting doorlopend plaats. De noodzaak van de recent gehouden *mediation* tussen de regeringscommissarissen en de Eilandsraad is mijns inziens ook terug te voeren tot deze houding. *Noot: Nog even over archeologie (in de context van Cultureel Erfgoed). Al geruime tijd (meer dan een jaar) probeert de Universiteit Leiden materiaal afkomstig van Sint Eustatius te repatriëren. Maar mails verzonden aan het eilandbestuur blijven gewoon onbeantwoord...*

Juist de ochtend van de dag waarop de townhallmeeting was gepland kwam de nieuwssite dossierkoninkrijksrelaties.nl met het bericht ¹ dat in het verleden een vijftal rapporten (in de periode juni 2017-oktober 2020) over de alarmerende situatie rond de klif in de doofpot blijken te zijn gestopt. Niet over gecommuniceerd, niet besproken met de Eilandsraad, geen informatie aan de bevolking. Het artikel stelt letterlijk: "*Moeilijk was het overigens niet de rapporten onder het tapijt te schuiven, want de Eilandsraad was begin 2018 naar huis gestuurd*". Ook in de townhallmeeting bleef de casus zonder toelichting want er diende een rechtszaak betreffende een rapport: daaruit kon natuurlijk niet worden geciteerd. Ik lichtte nog toe dat mijn vraag niet slechts de rechtszaak betrof maar het feit dat vijf rapporten met vermelding van een hoog risico, zo lang (ongeveer vijf jaar) onbehandeld en ongecommuniceerd zijn gebleven. Deze observatie bleef verder zonder reactie. Over de ene kant van het eiland maakt men zich terecht ernstig zorgen over erosie terwijl aan de andere kant - namelijk vanaf het resort - de investeerder met medeweten van de regeringscommissaris ongestraft, zonder vergunning paden naar beneden heeft geshoveld. Tja, wie het nog begrijpt mag het mij uitleggen ².

Ten aanzien van het punt over de terugkeer van de democratie op het eiland ben ik geneigd de uitspraken van de staatssecretaris te geloven wanneer ze stelt dat een en ander zo spoedig mogelijk zal zijn. Het tijdspad dat ze schetste zou neer komen op "eind van dit kalenderjaar commissioners (wethouders) aan te wijzen door de Eilandraad" en "op een gegeven moment kort na de verkiezingen van 2023 het budgetrecht weer terug bij de Eilandsraad". Lijkt me allemaal niet onredelijk waarbij ik overigens aantekenen dat de punten (criteria) waaraan zou moeten zijn voldaan indertijd eenzijdig door Nederland zijn opgesteld en neergelegd. Hierover is nimmer vooraf gesproken of onderhandeld. Met

---

¹ <https://dossierkoninkrijksrelaties.nl/2022/06/14/alarmerende-rapporten-over-gevaar-klif-op-sint-eustatius-genegeerd/>

² In mijn uitleg kom ik niet verder dan tot twee slotsommen: 1) kennelijk is voor geld alles (!) te koop en 2) macht corrupteert.

andere woorden: van een respectvolle omgang met elkaar geeft ook Europees Nederland - in elk geval in het recente verleden - geen blijk.

Ten slotte nog een lopend punt dat bovendien niet was geagendeerd voor de townhallmeeting: de zorg op het eiland. Weliswaar komt binnenkort de staatssecretaris van VWS naar ons eiland maar concrete uitspraken over de verbetering van de zorg blijven een beetje in een wolk hangen. De Nationale Ombudsman sprak al eerder zijn zorg uit over de Voogdijraad onder meer ten aanzien van betaling van alimentatie. Met betrekking tot de medische zorg gaat het over een nieuwe missie en visie, verandermanager gezocht, etc. Maar het feit dat we (de bevolking) worden onderworpen aan artsen die in Europees Nederland niet vanzelfsprekend aan de bak zouden komen, blijft een beetje boven de markt hangen. Ik krijg het aanbod om met ambtenaren van het ministerie van VWS te spreken maar dan blijft het weer bij woorden die natuurlijk ook weer verkeerd kunnen worden begrepen. Ik zal deze keer de Augiasstal even laten voor wat-ie is, maar het gezegde dat zachte heelmeeesters stinkende wonden maken, is evenzeer van toepassing. Geen ferme maatregelen doch een beetje geneuzel in de marge. Over de twee recente overlijdensgevallen heeft ook ineens niemand het meer. Heb ik het hier mis? Het zou zomaar kunnen, maar als ik naar de nieuwsvoorziening van ons Openbaar Lichaam kijk (op internet) dan word ik niets wijzer.

Misschien een concrete vraag in dit domein ter afronding. Stel iemand vertrekt van Sint Eustatius en gaat zich vestigen in Europees Nederland (waar hij ook oorspronkelijk vandaan komt). Hij schrijft zich uit op Sint Eustatius en pas na inschrijving in een gemeente in Europees Nederland kan sprake zijn van een ziektekostenverzekering. *Hoe is deze persoon verzekerd vanaf het moment van uitschrijven op Sint Eustatius tot aanmelding bij een NL-ziektekostenverzekering?*

Een tip voor het eilandbestuur: maak de townhallmeeting tot een periodieke gebeurtenis (tweemaal per maand of zo) en maak er niet alleen maar een goednieuwsshow van of leg niet alleen maar voldongen feiten op tafel maar kom ook plannen ter consultatie.

Wel tot zover mijn berichtgeving dit keer.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill, Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

Nabranders: Ik heb kennisgenomen van de extra gelden die ter beschikking zijn gekomen voor het eiland. Tegelijkertijd vraag ik mij af: is dat nu werkelijk "extra geld" of zat dat geld eigenlijk al in deze of gene enveloppe en krijgt het nu een concrete bestemming. Ik vermoed het laatste waarmee ik niet meteen een zure opmerking over de sigaar uit eigen doos wil maken maar toch even wil benadrukken dat we elkaar niet zo voor de gek moeten houden en gewoon eerlijk en respectvol naar elkaar moeten zijn. In die zin zou ik ook graag zien dat de Caribische Nederlander gewoon - net als de Europese Nederlander - tegen het licht wordt gehouden als "Nederlander", dus ook met Nederlandse wet- en regelgeving te maken heeft en niet gebukt hoeft te gaan onder constructies als een "sociaal minimum voor Caribisch Nederland" terwijl voor "Nederland" een heel ander sociaal minimum geldt.

Cc: Nationale Ombudsman, (plv) regeringscommissaris op Sint Eustatius, Eilandsraad Sint Eustatius